

Urad Vlade RS za komuniciranje

e: gp.ukom@gov.si

Številka: 091-7/2014

Datum: 20. 2. 2014

Zadeva: Stališče Ministrstva za pravosodje do predloga št. 5404-35 s portala predlagam.vladi.si – Ukinitiv možnosti plačila varščine za izpustitev iz pripora

Zveza: Vaš dopis št. 092-35/2014 z dne 3. 2. 2014

Ministrstvo za pravosodje je dne 3.2.2014 s strani Urada Vlade RS za komuniciranje prejelo predlog, posredovan preko spletnega orodja *predlagam.vladi.si*, ki se nanaša na ukinitiv možnosti plačila varščine za izpustitev iz pripora.

Predlagatelj predlaga ukinitiv možnosti, da nekdo, ki je v priporu, plača varščino in je nato izpuščen, ne glede na to, da postopek proti njemu še vedno poteka. Predlagatelju se zdi nepravilno, da nekdo, ki ima denar, lahko sojenje čaka na prostosti, nekdo, ki denarja pač nima pa mora biti v priporu.

Ministrstvo za pravosodje v nadaljevanju daje pojasnilo, ki se nanaša na področje kazenskega prava, za katero je resorno pristojno.

Tako pripor kot možnost plačila varščine sta dva od ukrepov za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti, za odpravo ponovitvene nevarnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka v skladu z Zakonom o kazenskem postopku (v nadaljevanju: ZKP)¹. V skladu z drugim odstavkom 192. člena pa je bistveno, da mora sodišče pri odločanju o tem, kateri od ukrepov naj se uporabi, upoštevati pogoje, ki so določeni za posamezne ukrepe. Pri izbiri ukrepa mora upoštevati, da ne uporabi strožjega ukrepa, če se da isti namen doseči z milejšim. V tej določbi je zajeto načelo sorazmernosti in t.i. načelo *ultima ratio*, ki pomeni, da mora sodišče vedno sprejeti najmilejši ukrep za doseg namena posameznega ukrepa. Iz določb ZKP izhaja, da je najmilejši ukrep vabilo, nato pa sledijo strožji ukrepi, ki so: privedba, obljuba obdolženca, da ne bo zapustil prebivališča, prepoved približanja določenemu kraju ali osebi, javljanje na policijski postaji, varščina, hišni pripor in pripor. Poleg tega je v tretjem odstavku 192. člena ZKP določeno, da se navedeni ukrepi odpravijo tudi po uradni dolžnosti, če prenehajo razlogi, ki so jih narekovali oziroma se nadomestijo z drugim, milejšim ukrepom, če se za to pokažejo pogoji.

Kot izhaja iz zgoraj navedenega, je varščina milejši ukrep od pripora. Sodišče mora pri sprejemu odločitve, katerega od ukrepov bo odredilo, presojati zakonske pogoje za odreditev posameznega ukrepa.

¹ Uradni list RS, št. 32/12 - uradno prečiščeno besedilo in 47/13.

Pogoji za odreditev pripora so določeni v 201. členu ZKP in so: podan mora biti utemeljen sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, poleg tega mora biti podan eden od pripornih razlogov (begosumnost, ponovitvena nevarnost, nevarnost uničenja dokazov). Prav tako je institut pripora urejen tudi v Ustavi RS, kjer je v 20. členu določeno, da se pripor odredi, kadar je to neogibno potrebno za potek kazenskega postopka ali za varnost ljudi. Nadalje je potrebno poudariti tudi določbo iz 200. člena ZKP, ki med drugim določa, da sme pripor trajati najkrajši potrebni čas ter da se pripor odpravi v kateremkoli času med postopkom, brž ko prenehajo razlogi, zaradi katerih je bil odrejen. Kot izhaja iz vseh navedenih pogojev, je pripor skrajno sredstvo, saj gre za poseg v ustavno zagotovljeno pravico posameznika do svobode gibanja iz 32. člena Ustave RS, posledično pa za najtežji dopusten poseg v ustavno varovane človekove pravice in svoboščine, zato mora sodišče pri presojanju o odreditvi pripora postopati skrajno previdno.

Institut varščine je urejen v 196. členu ZKP, kjer je določeno, da če bi bilo treba obdolženca priprejeti ali če je že v priporu samo zaradi tega, ker se je bati, da bo pobegnil, se lahko pusti na prostosti oziroma izpusti, če da on osebno ali kdo drug zanj varščino, da do konca kazenskega postopka ne bo pobegnil, sam obdolženec pa obljubi, da se ne bo skrival in da brez dovoljenja ne bo zapustil svojega prebivališča. Ob izpolnjenih pogojih za odreditev pripora samo iz razloga ponovitvene nevarnosti iz 3. točke prvega odstavka 201. člena ZKP se obdolženca ob dani varščini in obljubi, da kaznivih dejanj ne bo ponavljal, da poskušane kaznivega dejanja ne bo dokončal oziroma da ne bo storil kaznivega dejanja, s katerim je grozil, lahko pusti na prostosti oziroma izpusti, če je že v priporu (to pa ne pride v poštev v za kazniva dejanja, za katere je predpisana kazen 5 ali več let zapora). Torej, institut varščine se lahko odredi samo na predlog obdolženca ali druge osebe (ne pa državni tožilec) ter samo kot nadomestilo za pripor, ki ga je predlagal državni tožilec.

Glede navedb predlagatelja, da se mu zdi nepravilno, da nekdo, ki ima denar, lahko sojenje čaka na prostosti, nekdo, ki denarja pač nima pa mora biti v priporu, Ministrstvo za pravosodje pojasnjuje, da sodišče pri odreditvi varščine presoja vse objektivne in subjektivne okoliščine. Ena od subjektivnih okoliščin je tudi ekonomski oziroma finančni položaj posameznika, tako da lahko sodišče glede na to subjektivno okoliščino določi različno višino varščine. Po našem mnenju je tudi ta dejavnik eden od vidikov pravičnosti, vendar pa mora sodišče vsak posamezen primer presojati posamično, zato je tudi višina varščine odvisna od okoliščin v posameznem konkretnem primeru.

Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da je institut varščine nadomestni ukrep za pripor, zato bi bilo potrebno ob upoštevanju vašega predloga ta institut črtati iz veljavnega ZKP. Ob tem bi se popolnoma porušil sistem vseh zakonsko predpisanih ukrepov, prav tako bi se s črtanjem instituta varščine poseglo v ustavno načelo sorazmernosti. Zavedati se je treba, kot je bilo že poudarjeno, da je pripor najhujši ukrep, ki ga sodišče odredi le v tistih primerih, ko ni mogoče odrediti milejšega ukrepa. Ministrstvo za pravosodje v skladu z Ustavo RS in načelom delitve oblasti nima pristojnosti glede presojanja odrejanja pripora v praksi, saj je za to pristojno sodišče. Po mnenju Ministrstva za pravosodje je veljavna ureditev ukrepov za zagotovitev obdolženčeve navzočnosti, za odpravo ponovitvene nevarnosti in za uspešno izvedbo kazenskega postopka ustrezna in v skladu z Ustavo RS ter zavezujočimi mednarodnimi akti, zato po našem mnenju ni primerno, da bi se s tako korenitimi posegi poseglo v ustavno materijo in človekove pravice.

S spoštovanjem.

Andreja LANG
v.d. generalnega direktorja